



Lena Thosteman  
046-356366  
lena.thosteman@lund.se

## Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen

### Inledning

Vård- och omsorgsnämnden fastställer vägledande riktlinjer för beslut och genomförande av insatser enligt socialtjänstlagen inom vård- och omsorgsförvaltningen.

### Syfte

Riktlinjerna för beslut och genomförande av insatser enligt socialtjänstlagen syftar till att alla som söker om insatser enligt socialtjänstlagen ska ges en likvärdig bedömning och genomförande.

### Genomförande

#### Bistånd enligt socialtjänstlagen

Äldres och personer med funktionsnedsättnings rätt till stöd och hjälp genom kommunens äldreomsorg regleras i socialtjänstlagen (2001:453). Lagen ger den som inte själv kan tillgodose sina behov, eller få dem tillgodosedda på annat sätt, rätt till bistånd för sin försörjning och livsföring i övrigt.

Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Rätten till bistånd prövas efter en ansökan från den enskilde. Kommunen utreder behovet och beslutar om bistånd. Bistånd beviljas om behov finns och de inte kan tillgodoses på annat sätt. I samband med behovsbedömningen ska alltid den enskildes möjligheter till stöd och hjälp från eget nätverk och samhällets övriga stödinsatser undersökas.

#### Socialtjänstens mål och värdegrund

Socialtjänstlagen, är en målinriktad ramlag. I portalparagrafen (1 kap. 1 § SoL) anges de övergripande målen och grundläggande värderingarna för samhällets socialtjänst. Målen ger uttryck för principen om alla människors lika värde och lika rätt till social trygghet, vård och omsorg.

I 1 kap. 1 § SoL framgår att socialtjänstens övergripande mål är att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet. Vidare framgår av bestämmelsen att socialtjänsten ska inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser samt att verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

#### Rätten till bistånd enligt SoL

I 4 kap. 1 § SoL regleras rätten till bistånd för försörjning och livsföring i övrigt, när den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Begreppet livsföring i övrigt är inte närmare preciserat i lagen. Rätten till bistånd är direkt

knuten till behov som inte kan tillgodoses på annat sätt. Biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå och utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

I förbetena till SoL (prop. 1979/80:1 Del A s. 207 ff., bet. 200/01:SoU18 s.179) redovisas vissa begrepp och principer som ska vara vägledande för individuellt inriktade insatser inom socialtjänsten. Det gäller helhetssyn, frivillighet och självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet.

#### Äldre personer

Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra (5 kap. 4 § SoL). Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

#### Personer med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra (5 kap. 7 § första stycket SoL).

#### Barn och unga med funktionsnedsättning

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut eller andra åtgärder som rör insatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande. Med barn avses varje människa under 18 år.

### **Handläggningsprocessen**

Helhetssyn skall prägla biståndshandläggningen och utredningen skall belysa den enskildes behov. Den enskilde ska bemötas med respekt och intresse för hur vardagen ter sig, livssituationen. Den enskilde ska informeras om de möjligheter och resurser som erbjuds eller som finns till hands i samhället i övrigt. Beskrivningen av den enskildes önskemål och behov skall utgöra en vägledning för verkställigheten när insatserna skall utföras.

Utredningar om hemtjänst och särskilt boende omfattas av socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser. Myndighetsfunktionens rutiner för handläggning utgår också från föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2014:5 om dokumentation vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser enligt SoL och från Socialstyrelsens handbok för handläggning och dokumentation.

Äldre och personer med funktionsnedsättning som är invånare i Lund ska få stöd, hjälp och en omsorg med god kvalitet när de behöver det. Det individuella behovet är avgörande för vilka insatser som är aktuella. Det skall alltid vara klart för den enskilde vilken hjälp, vilket stöd, samt vilka rättigheter han eller hon har. Innehåll i och omfattningen av tjänsterna ska vara tydligt.

En utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen inleds efter ansökan av den enskilde alternativt anmälan från anhörig eller annan. Utredningen genomförs tillsammans med den enskilde och eventuellt de anhöriga eller annan som den enskilde önskar ska delta. Det är viktigt att det är den enskildes önskemål som framgår i ansökan, och i det fall denne har svårigheter att formulera önskemålen att denne får hjälp med detta.

Kärnan i utredningsförfarandet skall finnas i handläggarens bedömning. Utredningen beskriver de behov den enskilde har, vad som gör att den enskilde har dessa behov, den enskildes egna resurser och möjligheter, sociala, fysiska och psykiska och vilka behov som inte kan tillgodoses av den enskilde själv eller på annat sätt. En genomgång av den enskildes resurser och behov görs tillsammans med den enskilde. Vid behov, och efter samtycke, kan uppgifter även behöva inhämtas från andra. Exempelvis anhöriga eller sjukvården. Handläggaren gör en bedömning av behov och huruvida den enskilde uppnår skälig levnadsnivå, samt fattar beslut om insatser. Den enskildes individuella mål skall framgå, liksom ett resonemang kring begreppet skälig levnadsnivå. Det skall tydligt framgå varför den enskilde har rätt att få hjälp genom socialtjänstlagen.

Utredningsförfarandet skall avslutas så snart det är möjligt med ett beslut som fattas med ledning av den utredning som gjorts i ärendet. Det skall vara en klar redogörelse för de överväganden man gjort och beslutet skall vara motiverat så att skälet till beslutet klart framgår. Motiveringen skall ske utifrån det enskilda fallet och får aldrig baseras enbart på riktlinjer eller generella regler i kommunen.

Myndighetsfunktionen svarar sedan för uppföljning på individnivå. Vid uppföljning av biståndsbeslutet säkerställer handläggaren att den enskilde har fått insatser enligt beslut och stämmer av måluppfyllelse. Därtill ställs frågor till den enskilde om nöjdhetsgrad, upplevelse av bemötande, känsla av delaktighet och möjlighet att kunna påverka utförandet. Svar dokumentaras i den enskildes journal samt registreras anonymt i Webropol.

I samband med uppföljning av biståndsbeslutet görs också en uppföljning av genomförandeplanen, om den är upprättad tillsammans med den enskilde och om det av denna framgår på vilket sätt den enskilde önskar få sina insatser utförda. Svar dokumentaras i den enskildes journal samt registreras anonymt i Webropol.

Statistik redovisas löpande till nämnd.

### **IBIC - Metodstöd till handläggare och utförare**

Som metodstöd används Socialstyrelsens nationella modell ”Individens behov i centrum, IBIC”. Modellen är ett stöd för handläggaren och utföraren när de ska identifiera och beskriva individens behov, resurser, mål och resultat. Det är individens behov som behöver styra vilka insatser som kan erbjudas och hur de sedan kan utformas. Med ett behovsinriktat arbetssätt görs en inventering som omfattar behov, resurser och mål. Dessa beskrivs innan insatsen bestäms och är utgångspunkten för både hur insatsen kan utformas och hur den kan genomföras och följas upp.

IBIC kan användas för att beskriva och dokumentera individens behov, resurser och mål oavsett boendeform. Beskrivningen utgör sedan underlag för bedömning och beslut av insats, utformning av uppdrag till utföraren, utförarens planering och genomförande av insatser. Beskrivningen gör det också möjligt att följa upp individens resultat och värdera måluppfyllelse.

Genom att använda Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF, är det möjligt att beskriva individens situation både fysiskt, psykiskt och socialt. Individens behov och resurser blir då synliggjorda och uppmärksammade, vilket ger stöd vid val av lämpliga insatser. Det blir också synligt vilken kompetens som behövs för att dels tillgodose individens behov, dels stärka individens egna resurser.

För att förstå vad som är individens verkliga behov behöver handläggaren ta reda på vad som är individens aktuella problem och hur mycket det begränsar individens dagliga liv. Lika viktigt är att ta reda på vilka egna resurser individen har och vad individen förväntar sig av en eventuell insats, dvs. individens egna önskade målbild.

Uppgifter om behov, resurser och mål behövs när utföraren tillsammans med individen ska planera hur en beslutad insats ska genomföras. De behövs också för att utföraren ska kunna välja lämpliga arbetsätt och rätt kompetens för uppdraget. För individens resultat och måluppfyllelse är det viktigt och nödvändigt att utföraren fortsätter med det behovsriktade och systematiska arbetsättet inom de livsområden som omfattas av uppdraget om insats.

Ett behovsriktat arbetsätt utgår från individen. Det är individens egen uppfattning om resurser och aktuella begränsningar i livsföringen som behöver synliggöras. Dessa uppgifter utgör utgångspunkten för handläggarens bedömning och beslut och som sedan i ett uppdrag till utföraren utgör utgångspunkten för såväl planeringen av genomförandet, upprättandet av genomförandeplanen, som för valet av arbetsätt och metoder.

Individperspektivet inkluderar nätverket

Den hjälp, vård eller omsorg som ges till individen från det sociala nätverk han eller hon ingår i, äger rum inom ramen för någon form av relation mellan människor. Relationen kan se olika ut och kan bestå av många personer, som förenas genom familje-, släkt-, vänskaps- eller känslomässiga band. Ett anhörigperspektiv innebär att familjen eller andra berörda som finns kring individen involveras och att verksamheten är lyhörd även för deras behov. Det innebär att det sociala nätverket uppmärksammas och när det är möjligt inkluderas. Att ta med de personer som är viktiga för den närstående, som helt eller delvis tillgodoser den närståendes behov av omsorg och som är viktiga för dennes livssituation är en del av ett behovsorienterat arbetsätt.

### **Tillfällig behovsförändring**

Inom ramen för beslutet skall en tillfällig förändring/utökning av insatserna kunna inrymmas. Byte av insats skall vara tillfällig och ske vid enstaka tillfällen. I de fall byte blir ett återkommande önskemål från den enskilde skall behovet av insatsen omprövas av biståndshandläggare. I de fall behovet blir mer än tillfälligt, överstiger fjorton dagar, skall biståndshandläggare informeras om det förändrade behovet och omprövning av det aktuella beslutet göras.

### **LOV - kundval**

När den enskilde ansöker om biståndsinsatser lämnar biståndshandläggaren information om kundval och den enskildes rätt och möjlighet att välja utförare. Den enskilde får sig tillhanda skriftlig information om samtliga utförare och skall på särskild blankett ange sitt val. Efter det att beslut är fattat ansvarar biståndshandläggaren för att beställning av beslutade insatser kommer till utförare för verkställighet till den utförare den enskilde valt. En bevakning går samtidigt till avgiftsgruppen för beräkning av avgift.

## **Insats**

### **Lärande och att tillämpa kunskap**

#### **Insats för att lösa problem**

Insats för att lösa problem genom att finna lösningar på problem och situationer och genomföra den. Insatsens syfte är att ge stöd och hjälp till personer som behöver påminnelse, påpuffning för att genomföra.

#### **Insats för att fatta beslut**

Insats för att göra val mellan olika alternativ eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift. Insatsens syfte är att ge stöd och hjälp till personer som behöver påminnelse, påpuffning för att genomföra.

### **Allmänna uppgifter och krav**

#### **Insats för att planera daglig rutin**

Insats för att planera vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter, exempelvis veckoplanering.

Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

#### **Insats för att genomföra daglig rutin**

Insats för att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver. Insatsens syfte är att ge stöd och hjälp till personer som behöver påminnelse, påpuffning för att genomföra.

## **Kommunikation**

#### **Insats för att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden**

Insats för att förstå ordagranna och dolda innebörder i talat språk, exempelvis som att förstå att ett uttalande påstår en viss sak eller faktum.

Insatsen används separat enbart och inte tillsammans med annan insats då kommunikation naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

#### **Insats för att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden**

Insats för att förstå ordagranna eller dolda innebörder i meddelanden som inte sker via talet, exempelvis genom kroppsspråk, gester eller bilder.

Insatsen används separat enbart och inte tillsammans med annan insats då kommunikation naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

#### **Insats för att kommunicera genom att ta emot skrivna meddelanden**

Insats för att förstå ordagrann och dold innebörd i skriven text, exempelvis stöd med att läsa tidningar, brev, text på dator eller sms.

#### **Insats för att tala**

Insats för stöd med att kunna uttrycka sig muntligen såsom att uttrycka ett faktum eller berätta något muntligen.

Insatsen används separat enbart och inte tillsammans med annan insats då kommunikation naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden**

Insats för att kommunicera genom att använda kroppsspråk, gester, bilder eller andra föremål.

Insatsen används separat enbart och inte tillsammans med annan insats då kommunikation naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för att skriva meddelanden**

Insats för att uttrycka sig genom att skriva text, exempelvis att skriva brev, text på dator eller sms.

### **Insats för konversation**

Insats för att starta, hålla igång och avsluta ett samtal med en eller flera personer som man känner eller som är främmande, i formella eller tillfälliga miljöer.

Insatsen används separat enbart och inte tillsammans med annan insats då kommunikation naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

## **Förflyttning**

### **Insats för att ändra grundläggande kroppsställning**

Insats för att inta eller ändra kroppställning och att förflytta sig från en plats till en annan. Exempelvis förflyttning från säng till stol och vice versa.

Insatsen används separat enbart vid förflyttning och inte tillsammans med annan insats då förflyttning naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för att lyfta och bära föremål**

Insats för att lyfta upp ett föremål eller ta något från en plats till en annan såsom att ta fram saker ur skåp, hämta saker i förråd, bära en bricka eller bära kassar. Vid hemleverans av varor möta upp och sätter in varorna om inte leverantören tillgodoser det behovet.

Insatsen används separat och inte tillsammans med annan insats då att lyfta och bära föremål naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för handens finmotoriska användning**

Insats för att genomföra handlingar för att hantera föremål, plocka upp, behandla och släppa dem genom att använda handen. Exempelvis att greppa mindre föremål, plocka upp saker ur en burk eller slå ett telefonnummer.

Insatsen används separat och inte tillsammans med annan insats då det naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för att gå**

Insats för att förflytta sig kortare sträckor inomhus, exempelvis att gå mellan olika rum i bostaden.

Insatsen används separat enbart vid förflyttning och inte tillsammans med annan insats då förflyttning naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för att röra sig omkring på olika sätt**

Insats för att förflytta kroppen från en plats till en annan på andra sätt än att gå, exempelvis att gå i trappor, klättra, springa eller krypa.

Insatsen används separat enbart vid förflyttning och inte tillsammans med annan insats då förflyttning naturligt ingår som en del i insatsernas utförande.

### **Insats för att röra sig omkring på olika platser**

Insats för att gå eller förflytta sig på olika platser som att förflytta sig inom en byggnad, mellan byggnader eller att gå runt i en stad.

Innefattar även promenad/utevistelse som innebär promenad eller enbart utevistelse och inkluderar normalt hjälp med på/och avklädning. Insatsen kan även innehålla vissa kompletterande inköp av dagligvaror som kan göras under promenaden. Erbjuds vanligtvis 2 gånger/vecka.

### **Personlig vård**

#### **Insats för att tvätta delar av kroppen**

Insats för att tvätta och torka sig, exempelvis tvätta händer och fötter, ansikte och hår.

#### **Insats för att tvätta hela kroppen**

Insats för att tvätta hela kroppen genom dusch/bad/helavtvättning i sängen/dusch på boende samt hårtvätt och hårvård, nagelvård för händer, hudvård (ej HSL-insats). Avtorkning av badrum ingår som en del av insatsen.

#### **Insats för kroppsvård**

Insats för kroppsvård innebär tandvård, nagelvård, exempelvis rakning, hudvård och hårvård.

#### **Insats för att sköta toalettbehov**

Insats för att sköta toalettbehov innebär att hantera rutiner kring toalettbesök vilket innebär förflyttning till och från toalett, byte av inkontinensskydd och hygien, tömning av fristående toalett.

#### **Insats för att klä sig**

Insats för att klä sig innebär av/påklädning, att lägga fram kläder, att planera klädsel efter väderlek samt att bädda upp sängen för sänggående.

#### **Insats för att äta**

Insats för att äta innebär att öppna flaskor och burkar, att använda bestick för att dela mat och få hjälp med att äta.

#### **Insats för att dricka**

Insats för att dricka innefattar att öppna flaskor och burkar, att blanda drycker och få hjälp med att dricka.

### **Hemliv**

#### **Insats för att skaffa varor och tjänster**

Innebär hjälp att beställa varor, planera inköp samt ringa/skicka in beställning. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

#### **Insats för hemleverans av varor och tjänster**

Tillgodoses på annat sätt genom exempelvis hemleverans från affär eller matkassar. Insatsen kan beviljas i undantagsfall om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt och ska

då särskilt motiveras, exempelvis om det inte finns leverantör som kan leverera till brukarens bostad.

I de fall insatsen beviljas erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

#### **Insats för att bereda enklare måltider**

Insats för att bereda enklare måltider innebär vanligen att värma mat och att duka fram/av. Hjälptillägga frukost/kvällsmat och eftermiddagskaffe.

Vid specifika behov, exempelvis vid matallergi, kan det vara aktuellt att koka ris, pasta, potatis samt skala grönsaker.

#### **Insats för att bereda sammansatta måltider**

Insats för att bereda sammansatta måltider erbjuds personer som på grund av fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar har betydande svårigheter att klara sina vardagsrutiner, och där den enskilde har en önskan om delaktighet i matlagningssituationen och detta skulle ge den enskilde ökad livskvalitet. Med betydande svårigheter att klara sina vardagsrutiner menas att stöd utgår flera gånger i veckan. Stödet kan exempelvis ges av hemtjänsten eller anhöriga.

#### **Insats för att städa köksutrymmen och köksredskap**

Insats för att städa köksutrymmen innebär att städa diska upp efter matlagning samt att städa av i måltidsutrymmen, både i kök där maten har lagats men även där maten har ätits.

#### **Insats för att städa bostaden (inkl. kök)**

Städning innebär normalt golvrengöring och dammtorkning i vardagsrum och sovrum samt rengöring i badrum och kök. Den enskilde kan välja att byta någon del av detta till olika moment från tillfälle till tillfälle, ex rengöring av köksskåp, ugn, kylskåp o frys, avtorkning av skåp och dörrposter, rengöring av hjälpmedel.

Erbjuds vanligtvis varannan vecka.

#### **Insats för att storstäda bostaden**

Insats för att städa bostaden inklusive storstädning innebär storstädning av bostaden och fönsterputsning. Kan erbjudas högst två tillfällen per år.

#### **Insats för att avlägsna avfall**

Insats för att avlägsna avfall innebär normalt att slänga sopor samt sopsortera exempelvis glas, tidningar etc.

#### **Insats för att tvätta och torka kläder med hushållsapparater**

Insatsen innebär tvätt i maskin, strykning av enstaka plagg, viss klädvård, lägga in tvätt i skåp utifrån de behov den enskilde har och önskar få utfört.

Erbjuds vanligtvis en gång i veckan.

#### **Insats för att ta hand om hemmets föremål**

Insatsen att ta hand om hemmets föremål innebär att ta hand om föremål i hemmet som att vattna blommor, tömma kattlåda och att sortera och organisera bland hemmets inventarier.

#### **Insats för att bädda**

Insatsen innebär vanlig daglig bäddning, renbäddning enligt önskemål och vädring av sängkläder.



## **Mellanmänskliga interaktioner och relationer**

### **Insats för informella sociala relationer**

Insats för informella sociala relationer innebär att bryta isolering och stöd med att skapa och bibehålla sociala relationer. Erbjuds vanligtvis 1 gång/vecka.

## **Samhällsgemenskap, socialt och medborgligt liv**

### **Insats för samhällsgemenskap**

Insats som krävs för att vara en del i samhället och engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen - i samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv. Exempelvis engagemang i frivillig-organisationer, serviceföreningar eller andra professionella sociala organisationer. Erbjuds vanligtvis 2 gånger/månad.

### **Insats för rekreation och fritid**

Insats för rekreation och fritid innebär hjälp för brukare som på grund av orienteringssvårigheter, otrygghet, fysiska besvär eller andra besvär har svårigheter att förflytta sig från ett ställe till ett annat, ledsagning, för att engagera sig i olika typer av aktiviteter som brukaren uppskattar. Exempelvis gå på konstutställningar, bio eller museum, sociala aktiviteter hemma eller på träffpunkt.

Tid över 10 timmar i månaden ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

Ledsagning till regionens sjukvårdsinrättningar är inte kommunens ansvar. Insatsen kan endast beviljas när den enskilde har behov av stöd av personlig karaktär i samband med besöket, exempelvis på grund av kognitiv svikt. Beslutet ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

### **Dagverksamhet**

Erbjuds personer med demenssjukdom eller personer som har ett demensliknande beteende i syfte att ge stimulerande sysselsättning och förlänga möjligheten att bo kvar i det egna hemmet. Insatsen ges 1-5 dagar i veckan och ger samtidigt anhöriga avlastning.

## **Känsla av trygghet**

Tillsynsinsatser för känsla av trygghet innebär vanligen att ringa, tillsynskamera alternativt besöka den enskilde utifrån angivet trygghetsbehov.

### **Tillsyn med besök**

Tillsyn innebär att besöka den enskilde utifrån angivet trygghetsbehov. Behöver den enskilde vid tillsyn i form av besök få hjälp, med exempelvis toalettbesök, skall detta kunna utföras inom ramen för tillsynsbesöket.

Tillsyn i form av besök beviljas vanligtvis inte om man har larm och kan använda detta för att påkalla hjälp.

### **Tillsyn med tekniska hjälpmedel**

Tillsyn med tekniska hjälpmedel innebär tillsynskamera eller tillsyn via telefon. Kan beviljas även om man har larm och kan påkalla hjälp.

### **Trygghetslarm**

Kan beviljas när den enskilde upplever en känsla av otrygghet. I ärenden där båda parter är i behov av larm uttas *en* avgift.

**Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer den enskilde****Avlösning i hemmet**

Innebär avlastning för den anhörige som vårdar sin närstående som inte kan lämnas ensam hemma. Insatsen ger den anhörige möjlighet att kunna lämna hemmet för ärenden eller egen tid. Avlösning i hemmet ges veckans alla dagar även kvällstid. Avlösning i hemmet innebär att en person från hemtjänsten kommer hem och tar tillfälligt över omsorgsansvaret. Detta för att den anhörige skall få möjlighet till egen rekreation. Insatsen innefattar allt det som ingår i den personliga omvårdnad som utförs i hemmet. Avlösning erbjuds alla veckans dagar, kvällstid och helger. För timmar utöver de kostnadsfria 15 betalas ordinarie hemtjänstavgift.

Tid över 15 timmar ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget.

De första 15 timmarna i månaden är avgiftsfria och för timmar därutöver utgår avgift enligt hemtjänsttaxa.

**Anhöriganställning**

En ansökan om att en anhörig anställs för att utföra de insatser den enskilde ansöker om skall handläggas som ett vanligt biståndsärende. Utredning och beslut skall här även gälla prövning av de särskilda skäl som den enskilde anför och en bedömning av om skälig levnadsnivå kan uppnås genom hemtjänsten som utförare. Anställning av den anhörige överlämnas till enhetschef för bedömning av lämplighet och godkännande.

**Växelboende**

Erbjuds personer som vårdas i hemmet av anhöriga och där den enskilde har behov av återkommande omvårdnad på boende eller dennes anhöriga behöver återkommande och regelbunden avlastning. Växelboende ges i återkommande period med 1-2 veckor per månad.

**Trygghetsplats**

Erbjuds dels de som bor i ordinärt boende och som av olika anledningar har ett tillfälligt behov av trygghet och närhet till personal dels som avlastning för anhöriga. Trygghetsplats kräver inte någon biståndsbedömning.

**Bistånd till särskilt boende**

Socialtjänstlagen säger att när behovet av omvårdnad eller kraven på trygghet och säkerhet inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet bör det finnas möjlighet att flytta till särskilt boende. Först när det inte längre är möjligt att tillgodose behoven i det ordinarie boendet, föreligger rätt till bistånd i form av permanent lägenhet i särskilt boende. Behoven skall vara av omfattande och varaktig karaktär och behov av närhet till personal dygnet runt skall föreligga.

Den enskilde har i sin ansökan rätt att ansöka om namngivet boende. Om möjligt tillgodoses önskemålet. I annat fall anvisas ledig lägenhet på något av Lunds kommuns särskilda boenden. Om sedan önskemålet kvarstår erbjuds möjlighet att sätta upp sig för byte.

Om den enskilde önskar vidhålla namngivet särskilt boende ges delavslag på detta om inte särskilda skäl föreligger.

Vid tillfällig platsbrist kan plats köpas hos annan huvudman. Detta kan också bli aktuellt när behovet är av sådan karaktär att det inte kan tillgodoses på något av kommunens boenden.

### **Kriterier för lägenhet i särskilt boende**

#### **Särskilt boende**

Särskilt boende kan beviljas då en person har ett omfattande behov av omvårdnad och/eller stöd då hemvårdsinsatser prövats men kraven på säkerhet och trygghet inte längre kan tillgodoses i det ordinära boendet och som inte kan tillgodoses inom ramen för hemvårdens resurser

Tilltagande fysisk svaghet kan leda till en känsla av otrygghet och social isolering, och medföra negativa konsekvenser i den enskildes dagliga livsföring. Även sådana aspekter måste beaktas vid en helhetsbedömning av frågan om den enskilde alltjämt är tillförsäkrad en skälig levnadsnivå vid kvarboende i den egna bostaden

#### **Demensboende**

Lägenhet i boendeenhet för personer med demenssjukdom eller personer med demensliknande beteende. Normalt beviljas insatsen efter genomförd demensutredning med fastställd diagnos.

#### **Korttidsboende**

Grunderna för vistelse på korttidsenheten är ett biståndsbedömt beslut enligt socialtjänstlagen 4 kap 1 §. Beslutet fattas i huvudsak av SVPL-teamet för de patienter som efter sjukhusvård är i behov av korttidsboende före hemgång. Målgrupper är brukare med behov av 24-timmarstillsyn till följd av stort omvårdnadsbehov och omfattande hälso- och sjukvårdsinsatser och där insatserna inte kan tillgodoses på ett säkert sätt inom hemvården, brukare som inte kan hantera larm, brukare som inte kan återgå till hemmet på grund av hinder i boendemiljön.

#### **Parboende**

För den som har beviljats eller beviljas boende i en särskild boendeform för äldre personer ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna fortsätta att sammanbo med sin make eller sambo oavsett om maken eller sambon har behov av att bo i ett sådant boende. Detta ska gälla under förutsättning att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett särskilt boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott.

Seth Pettersson  
Förvaltningschef

Lena Thosteman  
Myndighetschef